

**VALSTYBINĖ MOKESČIŲ INSPEKCIJA
PRIE LIETUVOS RESPUBLIKOS FINANSŲ MINISTERIJOS**

Apskričių valstybinėms mokesčių
inspekcijoms

Nr.

**DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS GYVENTOJŲ PAJAMŲ MOKESČIO ĮSTATYMO 18
STRAIPSNIO 1 IR 10-1 DALIES BEI 18-1 STRAIPSNIO 5 DALIES APIBENDRINTO
PAAIŠKINIMO (KOMENTARO) PAKEITIMO**

Valstybinė mokesčių inspekcija prie Lietuvos Respublikos finansų ministerijos (toliau - VMI prie FM), vadovaudamasi MAĮ¹ 12 straipsniu, atnaujino GPMĮ² 18 straipsnio 1 ir 10¹ dalies bei 18¹ straipsnio 5 dalies komentarus (apibendrintus paaiškinimus) (toliau - Komentaras).

Komentaras pakeistas atsižvelgiant į pakeitimus atliktus - 2025 m. birželio 26 d. Lietuvos Respublikos gyventojų pajamų mokesčio įstatymo Nr. IX-1007 6, 13¹, 16, 17, 18, 18², 19, 20, 21, 23, 27, 29, 34 ir 35 straipsnių pakeitimo įstatymu Nr. XV-343, 2025 m. gruodžio 16 d. Lietuvos Respublikos gyventojų pajamų mokesčio įstatymo Nr. IX-1007 6, 13¹, 16, 17, 18, 18², 19, 20, 21, 23, 27, 29, 34 ir 35 straipsnių pakeitimo įstatymo Nr. XV-343 1, 3, 6, 8 ir 9 straipsnių pakeitimo įstatymu Nr. XV-680 bei Lietuvos Respublikos gyventojų pajamų mokesčio įstatymo Nr. IX-1007 18, 18¹ ir 18² straipsnių pakeitimo įstatymu Nr. XV-681.

Šį komentarą galima rasti VMI prie FM interneto svetainėje adresu:
<https://www.vmi.lt/evmi/gyventoju-pajamu-mokestis>.

PRIDEDAMA:

1. Komentaras, 13 lapų;
2. Komentaro lyginamasis variantas, 13 lapų.

Viršininkas

Martynas Endriajaitis

¹ Lietuvos Respublikos mokesčių administravimo įstatymas.

² Lietuvos Respublikos gyventojų pajamų mokesčio įstatymas.

Informaciją apie asmens duomenų tvarkymą galima rasti adresu www.vmi.lt skiltyje [Asmens duomenų apsauga](#).

GPMĮ 18 straipsnio 1 dalies apibendrintas paaiškinimas (komentaras):

1. Nuolatinio Lietuvos gyventojo, kuris verčiasi individualia veikla, leidžiamais atskaitymais laikomos su per mokestinį laikotarpį faktiškai gautomis arba uždirbtomis individualios veiklos pajamomis susijusios nuolatinio Lietuvos gyventojo patirtos įprastinės šiai veiklai išlaidos, jeigu šiame straipsnyje nenustatyta kitaip. Nenuolatinio Lietuvos gyventojo, kuris verčiasi individualia veikla per nuolatinę bazę, leidžiamais atskaitymais laikomos su per mokestinį laikotarpį faktiškai gautomis arba uždirbtomis individualios veiklos pajamomis susijusios nenuolatinio Lietuvos gyventojo patirtos įprastinės šiai veiklai išlaidos, jeigu šiame straipsnyje nenustatyta kitaip.

Komentaras

1. Nuolatinis Lietuvos gyventojas (toliau – gyventojas) vykdamas individualią veiklą, gavęs arba uždirbęs pajamų iš šios veiklos, gali jas sumažinti leidžiamais atskaitymais, t. y. patirtomis išlaidomis, kurios yra susiję su tų pajamų gavimu arba uždirbimu.

Leidžiamais atskaitymais gali būti perparduodamų prekių, medžiagų, žaliavų, detalių ir kt. įsigijimo išlaidos, veikloje naudojamo turto nuomos, reklamos, palūkanų, įrankių įsigijimo, samdomų darbuotojų darbo užmokesčio išlaidos, socialinio draudimo įmokos, sveikatos draudimo įmokos, privalomos rinkliavos, mokesčiai ir kitos išlaidos, susijusios su individualios veiklos pajamomis.

Tai reiškia, kad leidžiamais atskaitymams priskiriamos visos su individualios veiklos pajamomis susijusios patirtos įprastinės tai veiklai išlaidos, kurių atskaitymas iš pajamų nėra ribojamas arba draudžiamas pagal šio straipsnio nuostatas, ar kurių atskaitymui Nuolatinio Lietuvos gyventojo su individualios veiklos pajamų gavimu arba uždirbimu susijusių išlaidų priskyrimo leidžiamais atskaitymams bei jų apskaičiavimo tvarkos apraše, patvirtintame Lietuvos Respublikos finansų ministro 2002 m. rugsėjo 25 d. įsakymu Nr. 303 (toliau – Aprašas) nenustatyta kitokių specialių taisyklių.

Pažymėtina, kad komentuojamoje dalyje bei Apraše nustatyta individualios veiklos išlaidų atskaitymo iš pajamų tvarka nuo 2010 m. taikoma tik jeigu gyventojas nesinaudoja šio straipsnio 12 dalyje numatyta galimybe atskaityti iš pajamų preziumuojamų išlaidų sumos (žr. [GPMĮ 18](#) str. 12 dalies komentarą).

Atkreipiamo dėmesį, kad gyventojas, vykdamas kelias skirtingų rūšių individualias veiklas, gavęs arba uždirbęs individualios veiklos pajamų, išskyrus pajamas iš žemės ūkio veiklos ir tokioje veikloje naudojamo turto nuomos, pardavimo ar kitokio perleidimo nuosavybės pajamas, jeigu pagal šio Įstatymo nuostatas jos priskiriamos individualios veiklos pajamoms, leidžiamais atskaitymais gali sumažinti pajamas faktiškai patirtomis išlaidomis arba pripažinti sumą, lygią 30 proc. gautų (uždirbtų) individualios veiklos pajamų, t. y. gyventojas pasirenka leidžiamais atskaitymais laikyti sumą lygią 30 proc. gautų (uždirbtų) individualios veiklos pajamų arba leidžiamais atskaitymais laikyti faktiškai patirtas išlaidas (pasirenkamas vienas leidžiamų atskaitymų priskyrimo būdas).

Pavyzdys

Gyventojas teikia transporto priemonių remonto ir apgyvendinimo paslaugas. Gyventojas pasirenka leidžiamais atskaitymais laikyti sumą lygią 30 proc. gautų (uždirbtų) individualios veiklos pajamų. Šis leidžiamų atskaitymų būdas taikomas abejoms individualioms veikloms

rūšims, t. y. gyventojas negali pasirinkti leidžiamais atskaitymais laikyti ir faktiškai patirtas, vienos iš šių veiklų, išlaidas.

2026 metų ir vėlesniais mokestiniais laikotarpiais su individualios žemės ūkio veiklos pajamų ir tokioje veikloje naudojamo turto nuomos, pardavimo ar kitokio perleidimo nuosavybės pajamų, jeigu pagal šio Įstatymo nuostatas jos priskiriamos individualios veiklos pajamoms, gavimu ar uždirbimu susiję leidžiami atskaitymai gali būti atimami tik iš šių pajamų. Atitinkamai gyventojas, gavęs individualios veiklos pajamų bei žemės ūkio veiklos pajamų ir tokioje veikloje naudojamo turto nuomos, pardavimo ar kitokio perleidimo nuosavybės pajamų, jeigu pagal šio Įstatymo nuostatas jos priskiriamos individualios veiklos pajamoms, gali pasirinkti skirtingą leidžiamų atskaitymų būdą.

Pavyzdys

Gyventojas, PVM mokėtojas, uždirbo pajamų iš individualios žemės ūkio veiklos ir pajamų iš konsultavimo veiklos. Gyventojas gali pasirinkti individualios žemės ūkio veiklos leidžiamais atskaitymais laikyti faktiškai patirtas išlaidas, o konsultavimo veiklos leidžiamais atskaitymais laikyti pripažinti sumą, lygią 30 proc. gautų (uždirbtų) konsultavimo veiklos pajamų.

2. Apraše detalizuota leidžiamų atskaitymų sąvoka, pagal kurią, gyventojas, kuris verčiasi individualia veikla, leidžiamais atskaitymais laikomos su per mokestinį laikotarpį faktiškai gautomis, kai individualios veiklos pajamas gyventojas pripažįsta pinigų principu, arba uždirbtomis, jei gyventojas pagal [GPMĮ 8](#) straipsnio 5 dalį pajamas pripažįsta pagal kaupimo apskaitos principą (žr. [GPMĮ 8](#) str. komentarą), individualios veiklos pajamomis susijusios gyventojas patirtos įprastinės šiai veiklai išlaidos (išlaidų dalis, tenkanti per mokestinį laikotarpį gautoms (uždirbtoms) pajamoms), jeigu Apraše nenustatyta kitaip.

Jeigu su einamuoju mokestiniu laikotarpiu gautomis (uždirbtomis) pajamomis susijusios išlaidos, patirtos prieš tai buvusiu mokestiniu laikotarpiu, buvo panaudotos ne prekybos veikloje, kur galima nustatyti konkrečių parduotų prekių įsigijimo kainą, o gamybos veikloje, tai gyventojas einamojo mokestinio laikotarpio parduotų pagamintų produktų įsigijimo kainą, gali apsiskaičiuoti pagal faktiškai patirtas ir dokumentais pagrįstas išlaidas bei laisvos formos aktu įforminti pats, atsižvelgdamas į tai, kiek tos patirtos išlaidos yra susijusios su einamuoju mokestiniu laikotarpiu gautomis (uždirbtomis) pajamomis.

Pavyzdžiai

1. Tarkime, kad gyventojas per mokestinį laikotarpį pardavė 1000 vienetų kuprinių po 20 eurų, bendra suma 20 000 eurų. Šias kuprines jis įsigijo po 15 eurų, iš viso nusipirko 1500 vienetų. Kadangi pardavė 1 000 vienetų, tai ir išlaidoms gali priskirti 1000 vienetų įsigijimo kainą bendrai sumai 15 000 eurų. Kitą mokestinį laikotarpį pardavęs likusias kuprines, leidžiamiems atskaitymams priskirs jų įsigijimo sumą.

2. Tarkime, kad 2027 m. ūkininkas, kuris registruotas PVM mokėtoju, apskaičiavo, kad prikultti vieną toną grūdų jam 2026 m. kainavo 300 eurų (sėkla, trąšos, herbicidai, degalai sėjai, laukų priežiūra ir derliaus nuėmimui). Visos išvardintos išlaidos yra pagrįstos dokumentais. Ūkininkas 2026 m. prikūlė 500 tonų grūdų, 100 tonų pardavė 2026 m. ir gavo 35000 eurų, 350 tonų pardavė 2027 m. ir gavo 140000 eurų, o likusias 50 tonų pasiliko savo reikmėms. Ūkininkas deklaruodamas 2027 m. pajamas iš 2027 m. gautų pajamų (140000 eurų) galės atimti 350 tonų grūdų savikainą, t. y. 105000 eurų (350 x 300).

3. Leidžiamų atskaitymų, susijusių su nenuolatinio Lietuvos gyventojų per nuolatinę bazę vykdomos individualios veiklos pajamų gavimu arba uždirbimu, pripažinimo ir jų apskaičiavimo tvarką nustato Nenuolatinio Lietuvos gyventojų su individualios veiklos per nuolatinę bazę pajamų gavimu arba uždirbimu susijusių išlaidų priskyrimo leidžiamiems atskaitymams bei jų apskaičiavimo tvarkos aprašas, patvirtintas Lietuvos Respublikos finansų ministro 2002 m. rugsėjo 25 d. įsakymu Nr. 304.

Nenuolatinio Lietuvos gyventojų, kuris verčiasi individualia veikla per nuolatinę bazę, leidžiamais atskaitymais laikomi leidžiami atskaitymai, nustatyti nuolatiniam Lietuvos gyventojui, kuris verčiasi individualia veikla, jeigu Aprašas nenustato ko kita. Šie leidžiami atskaitymai apskaičiuojami ir atskaitomi iš per mokestinį laikotarpį faktiškai gautų arba uždirbtų per nuolatinę bazę vykdomos individualios veiklos pajamų ta pačia tvarka kaip ir nuolatinio Lietuvos gyventojų, kuris verčiasi individualia veikla.

4. Gyventojas gali ilgalaikio turto įsigijimo išlaidas (išskyrus šio straipsnio 3 dalyje išvardintą turtą; plačiau žr. šios dalies komentaro 11 punkte ir šio straipsnio 3 dalies komentarą) priskirti leidžiamiems atskaitymams. Ilgalaikiu turtu laikomas toks gyventojui nuosavybės teise priklausantis arba gautas pagal pirkimo – pardavimo ar finansinės nuomos (lizingo) sutartį, kurioje numatytas nuosavybės teisės perėjimas, turtas ar jo dalis (toliau – turtas), kuris naudojamas gyventojų individualios veiklos pajamoms uždirbti (ekonominėi naudai gauti) ilgiau kaip vienus metus ir kurio įsigijimo kaina yra ne mažesnė už gyventojų nusistatytą ir deklaruotą mokesčio administratoriui centrinio mokesčių administratoriaus nustatyta tvarka kainą.

5. Nėra tiksliai nustatyta, nuo kokios sumos turtas laikomas ilgalaikiu, nes jis šiai kategorijai priskiriamas atsižvelgiant ne tik į jo kainą, bet ir pobūdį bei naudojimo laiką. Todėl ilgalaikiam turtui priskiriamas toks turtas, kuris atitinka du kriterijus:

- turtas ilgiau kaip vienerius metus turi būti naudojamas gyventojų pajamoms uždirbti (ekonominėi naudai gauti) ir

- turto kaina turi būti ne mažesnė už gyventojų kiekvienai turto grupei nusistatytą minimalią kainą.

Lietuvos Respublikos [pelno mokesčio įstatymo](#) 1 priedėlyje yra pateiktos ilgalaikio turto grupės. Gyventojas kiekvienai turto grupei nusistato minimalią kainą.

Gyventojas gali kiekvienai turto grupei arba visoms ilgalaikio turto grupėms nusistatyti vieną kainą atsižvelgdamas į tą ilgalaikio turto grupę, kuriai priskiriamų turto vienetų įsigijimo kaina yra mažiausia.

Pavyzdys

Tarkime, kad gyventojas nusistatė, kad kompiuterinė technika bus priskiriama ilgalaikiam turtui tada, kai veikloje bus naudojama ilgiau kaip vienerius metus ir jos kaina bus ne mažesnė nei 400 eurų. Įsigijęs kompiuterinę techniką už 200 eurų, prie ilgalaikio turto jos priskirti negalės, kadangi gyventojų įsigytos kompiuterinės technikos kaina mažesnė nei buvo nustatyta.

6. Gyventojas, prieš pradėdamas individualioje veikloje naudoti ilgalaikį turtą, mokesčių administratoriui turi pateikti Fizinio asmens pranešimo apie ilgalaikio turto ar jo dalies priskyrimą vykdomai individualiai ir / arba ekonominei veiklai FR0457 formą, patvirtintą Valstybinės mokesčių

inspekcijos prie Lietuvos Respublikos finansų ministerijos viršininko 2002 m. gruodžio 24 d. įsakymu Nr. 372 (toliau – FR0457 forma). Jeigu gyventojas, prieš pradėdamas savo veikloje naudoti ilgalaikį materialųjį turtą ir nematerialųjį turtą, nepateikia FR0457 formos, tai jis to ilgalaikio turto įsigijimo, eksploatavimo, remonto ir rekonstravimo išlaidas individualios veiklos leidžiamiems atskaitymams teisės aktuose nustatyta tvarka galės priskirti tik nuo to mėnesio, kurį FR0457 forma buvo pateikta.

Tam tikrais atvejais, išlaidų ir su šio turto eksploatacija susijusių išlaidų priskyrimas individualios veiklos išlaidoms nėra sietinas vien tik su turto deklaravimu FR0457 formoje. Pagrindinis reikalavimas yra faktinis turto naudojimas veiklos pajamoms gauti (uždirbti), kurį gali patvirtinti ne tik formos FR0457 pateikimas, bet ir kiti dokumentai, įrodantys, jog nurodytas turtas buvo naudojamas individualioje veikloje. Todėl, vadovaujantis Lietuvos Respublikos mokesčių administravimo įstatyme įtvirtintu turinio viršenybės prieš formą principu, jei gyventojas gali įrodyti, jog atitinkamas turtas buvo naudojamas individualioje veikloje, su šio turto naudojimu patirtos išlaidos gali būti laikomos leidžiamais atskaitymais nuo tada, kai minėtas turtas buvo faktiškai pradėtas naudoti veikloje.

7. Gyventojas leidžiamiems atskaitymams gali priskirti individualios veiklos turto įsigijimo išlaidas (apskaičiuodamas to turto nusidėvėjimą (amortizaciją)), jei tas turtas (atitinkama dalis):

- priklauso gyventojui nuosavybės teise arba gautas pagal pirkimo – pardavimo ar finansinės nuomos (lizingo) sutartį, kurioje numatytas nuosavybės teisės perėjimas, ir
- faktiškai naudojamas individualioje veikloje, ir
- yra nurodytas mokesčių administratoriui pateiktoje FR0457 formoje, ir
- nepriskiriamas ilgalaikiam turtui, kurio įsigijimo išlaidos leidžiamiems atskaitymams nepriskiriamos (žr. 18 str. 3 dalies komentarą).

Sutuoktinių bendrosios jungtinės nuosavybės teise turimo turto įsigijimo išlaidos vieno iš sutuoktinių individualios veiklos leidžiamiems atskaitymams gali būti priskiriamos tik esant kito sutuoktinio sutikimui šį turtą valdyti, naudoti ir juo disponuoti kaip individualios veiklos turtu. Ankstesniame sakinyje minimo sutikimo turinys, forma, saugojimo ir pateikimo mokesčio administratoriui tvarka nustatyta FR0457 formos pildymo taisyklėse. Nesant minėto sutikimo, apskaičiuota ilgalaikio turto, naudojamo individualioje veikloje, įsigijimo kaina mažinama 50 procentų. Sutuoktinio sutikimas dėl bendrosios jungtinės nuosavybės teise turimo turto valdymo, naudojimo ir disponavimo juo kaip individualios veiklos turtu vieno iš sutuoktinių vykdomoje individualioje veikloje yra laisvos formos dokumentas, kuriame turi būti nurodyta dėl kokio turto šis sutikimas yra surašytas ir abiejų sutuoktinių rekvizitai (vardas, pavardė, parašas). Ankstesniame sakinyje minimas sutikimas turi būti saugomas kartu su kitais individualios veiklos apskaitos dokumentais pajamoms ir išlaidoms pagrįsti, teisės aktuose nustatytą laiką.

Pavyzdys

Tarkime, kad gyventojas 2027 metais vykdė individualią veiklą ir joje naudojo presavimo stakles, priklausančias abiem sutuoktiniams kaip jungtinės nuosavybės turtas, kurių įsigijimo kaina yra 40 00 eurų, gyventojui priklausančias šlifavimo stakles, kurių įsigijimo kaina 15 00 eurų, bei sutuoktinei priklausančias drožimo stakles, kurių įsigijimo kaina 15 00 eurų.

Mokesčių administratoriui pateiktoje FR0457 formoje nurodyta, kad individualioje veikloje šlifavimo staklės naudojamos 70%, o drožimo ir presavimo staklės – 90%.

Drožimo staklių nusidėvėjimas negali būti priskirtas leidžiamiems atskaitymams, nes jos yra ne gyventojų, bet sutuoktinės nuosavybė. Leidžiamiems atskaitymams priskiriama šlifavimo staklių nusidėvėjimo dalis, atitinkanti naudojamą individualioje veikloje, t. y. 70%.

Leidžiamiems atskaitymams gali būti priskiriama visa presavimo staklių nusidėvėjimo dalis atitinkanti naudojamą individualioje veikloje, t. y. 90%, kadangi yra gyventojų sutuoktinės sutikimas šį turtą valdyti, naudoti ir juo disponuoti kaip individualios veiklos turtu. Jeigu šio sutikimo nebūtų, gyventojų individualios veiklos leidžiamiems atskaitymams galėtų būti priskiriama ne daugiau kaip 50% nustatyta tvarka apskaičiuotos presavimo staklių įsigijimo išlaidų sumos, šiuo atveju – ne daugiau 45%.

8. Jeigu paaiškėja, kad kuri nors individualios veiklos ilgalaikio turto įsigijimo kainos dalis nebus apmokėta, o ji kaip išlaidos buvo atskaityta iš gyventojų individualios veiklos pajamų, tai ta neapmokėta, tačiau atskaityta įsigijimo kainos dalimi didinamos gyventojų individualios veiklos pajamos tą mokesstinį laikotarpį, kurį paaiškėjo, kad ji nebus apmokėta.

Pavyzdys

Tarkime, kad gyventojas 2018 m. sausio mėn. įsigijo kompiuterį už 2 000 eurų. Su pardavėju jis sudarė sutartį, kad už kompiuterį apmokės dalimis per 2 metus. Nors už kompiuterį visa suma nesumokėta, gyventojas įsigijimo išlaidoms galės priskirti 2000 eurų kompiuterio įsigijimo kainą. Pardavėjas 2019 metų pradžioje padarė gyventojui nuolaidą ir leido nesumokėti likusio 500 eurų. Jeigu gyventojas per tuos metus įsigijimo išlaidoms pagal nustatytą nusidėvėjimo normatyvą priskyrė 2 000 eurų, tai 2019 metais jis savo individualios veiklos pajamas turės didinti 500 eurų.

9. Ilgalaikio turto, išskyrus žemę ir turtą nurodytą šio straipsnio 3 dalies 1 – 4 punktuose, įsigijimo išlaidos gali būti atimamos iš individualios veiklos pajamų lygiomis dalimis per laikotarpį, ne trumpesnį nei tai turto grupei [Pelno mokesčio įstatymo](#) 1 priedėlyje nustatytas nusidėvėjimo (amortizacijos) normatyvas. Pelno mokesčio įstatymo 1 priedėlyje nustatytas nusidėvėjimo (amortizacijos) normatyvas pradedamas skaičiuoti nuo to mėnesio, kurį ilgalaikis turtas pradėtas naudoti individualioje veikloje.

Pažymėtina, kad ilgalaikis turtas, kuris yra registruojamas atitinkamo turto registre, tam tikrai ilgalaikio turto grupei, kaip numatyta [Pelno mokesčio įstatymo 18](#) straipsnio 2 dalyje, gali būti priskiriamas atsižvelgiant vien tik į tokio turto naudojimo paskirtį. Be to, [Pelno mokesčio įstatymo](#) 1 priedėlyje nustatyti nusidėvėjimo (amortizacijos) normatyvai nustato trumpiausius galimus atitinkamo ilgalaikio turto nusidėvėjimo (amortizacijos) laikotarpius, todėl individualią veiklą vykdančys gyventojai gali pasirinkti ilgalaikį turtą nudėvėti (amortizuoti) ir per ilgesnį laiką. Ankstesniame sakinyje minima nuostata dėl ne trumpesnių nei [Pelno mokesčio įstatymo](#) 1 priedėlyje nustatytų nusidėvėjimo (amortizacijos) normatyvų taip pat taikoma apskaičiuojant sąlyginį nusidėvėjimą (amortizaciją).

Sąlyginis nusidėvėjimas (amortizacija) skaičiuojamas pagal gyventojų nusistatytą nusidėvėjimo (amortizacijos) normatyvą, o likusi apskaičiuota ilgalaikio turto įsigijimo kaina (iš dokumentuose nurodytos kainos atėmus sąlyginį nusidėvėjimą (amortizaciją)) nudėvima (amortizuojama) per gyventojų nusistatytą laikotarpį, kuris gali būti sutrumpintas sąlyginio nusidėvėjimo trukme, tačiau likęs nusidėvėjimo (amortizacijos) laikotarpis negali būti trumpesnis nei atitinkamai turto grupei [Pelno mokesčio įstatymo](#) 1 priedėlyje nustatytas nusidėvėjimo (amortizacijos) normatyvas.

Pavyzdžiai

1. Tarkime, kad gyventojas įsigijo ir pradėjo naudoti individualioje veikloje (t. y. pateikė mokesčių administratoriui FR0457 formą) sandėlį 2017 metų vasario mėn., o stakles 2017 metų rugsėjo mėn. Gyventojas sandėlio nusidėvėjimą skaičiuos nuo 2017 metų vasario 1 d., o staklių – nuo 2017 rugsėjo 1 dienos.

2. Tarkime, kad gyventojas 2017 metais savo individualiai veiklai priskyrė krovininį automobilį, kurį įsigijo 2015 metais. Gyventojas minėtam automobiliui nusistatė 12 metų nusidėvėjimo normatyvą. Gyventojas paskaičiuos sąlyginį to automobilio nusidėvėjimą už 2 metus (nuo 2015 iki 2017), o likusią įsigijimo išlaidų dalį nudėvės per 10 metų.

3. Tarkime, kad gyventojas 2017 metais savo individualiai veiklai priskyrė priekabą, kurią įsigijo 2010 metais. Gyventojas priekabai nusistatė 10 metų nusidėvėjimo normatyvą. Gyventojas paskaičiuos sąlyginį tos priekabos nusidėvėjimą už 7 metus (nuo 2010 iki 2017) ir likusią įsigijimo išlaidų dalį nudėvės per ne trumpesnę nei 4 metų terminą, kadangi [Pelno mokesčio įstatymo](#) 1 priedėlyje nustatytas trumpiausias normatyvas priekaboms yra 4 metai.

10. Ilgalaikio turto įsigijimo išlaidomis laikoma turto įsigijimo kaina (su PVM, jei turto įsigijimo momentu gyventojas nėra PVM mokėtojas) neatsižvelgiant į jos faktinį apmokėjimą. Jeigu ilgalaikis turtas priskiriamas individualios veiklos turtui ne tuo pačiu mokestiniu laikotarpiu, kurį įsigytas, nustatant jo įsigijimo išlaidas, kurios gali būti atskaitomos iš pajamų, iš ilgalaikio turto įsigijimo dokumentuose, turinčiuose juridinę galią, nurodytos kainos atimama tos kainos dalis, atitinkanti to ilgalaikio turto sąlyginio nusidėvėjimo (amortizacijos) per laikotarpį nuo jo įsigijimo iki to mokestinio laikotarpio, kurį ilgalaikis turtas buvo deklaruotas kaip individualios veiklos turtas, sumą, kuri apskaičiuojama vadovaujantis [Pelno mokesčio įstatymo](#) 18 straipsnio 11 dalies nuostatomis.

Leidžiamiems atskaitymams priskiriama įsigijimo išlaidų dalis apskaičiuojama koreguojant tam mokestiniam laikotarpiui tenkančią įsigijimo išlaidų dalį, apskaičiuotą pagal nusidėvėjimo (amortizacijos) normatyvus, pagal mėnesių skaičių, kurį tas turtas buvo mokestiniu laikotarpiu faktiškai naudojamas individualioje veikloje.

Pavyzdžiai

1. Tarkime, kad gyventojas, vykdamas individualią veiklą, už 3 600 eurų 2016-02-20 įsigyja kompiuterį ir jį 2017-04-28 priskiria individualios veiklos turtui (100 proc.), mokesčių administratoriui pateikdamas FR0457 formą. Gyventojas pasirenka kompiuterio nusidėvėjimą skaičiuoti pagal [Pelno mokesčio įstatymo](#) 1 priedėlyje nustatytą Kompiuterinės technikos nusidėvėjimo normatyvą – 3 metus (36 mėnesius).

Kadangi kompiuteris pradėtas naudoti veikloje ne tą patį mokestinį laikotarpį, kada jis įsigytas, turi būti skaičiuojamas sąlyginis nusidėvėjimas. Pagal [Pelno mokesčio įstatymo 18](#) straipsnio 11 dalies nuostatas, nusidėvėjimas pradedamas skaičiuoti nuo kito mėnesio pirmosios dienos po turto naudojimo (individualios veiklos atveju – įsigijimo) pradžios (šiuo atveju nuo 2016-03-01 iki mokestinio laikotarpio pabaigos, t. y. iki 2016-12-31). Sąlyginio nusidėvėjimo trukmė šio atveju yra 10 mėnesių (nuo kovo iki gruodžio mėn.), kas atitinka 1 000 eurų ($3600 / 36 \times 10$).

Vadinasi, gyventojas kompiuterio nusidėvėjimą turės skaičiuoti nuo 2 600 eurų ($3600 - 1000$) sumos, per nusidėvėjimo terminą, ne trumpesnę nei 3 metai. 2017 m. mokestinio laikotarpio leidžiamais atskaitymams gyventojas galės priskirti 650 eurų sumą, kuri apskaičiuojama taip: $2600 / 36 \times 9$.

2. Tarkime, kad gyventojas, PVM mokėtojas, 2017-01-01 individualios veiklos turtui (100 proc.), priskiria kombainą, kurį 2013-03-25 pirko už 240 000 eurų (be PVM). 100 000 eurų įsigijimo kainos kompensavo Nacionalinė mokėjimų agentūra. Gyventojas nusistatytas kombaino nusidėvėjimo normatyvas – 10 metų.

Kadangi kombainas priskirtas veiklai ne tą patį mokestinį laikotarpį, kada jis įsigytas, turi būti skaičiuojamas sąlyginis nusidėvėjimas, be to įsigijimo kaina turi būti sumažinta gauta kompensacijos suma. Skaičiavimas: $[(240\,000 - 100\,000) / 10 / 12 \times 45 = 52\,500]$.

Vadinasi, gyventojas kombaino nusidėvėjimą skaičiuos nuo 87 500 eurų sumos ($240\,000 - 100\,000 - 52\,500$), per 6 metų terminą (10 (nusistatytas) – 4 (sąlyginis)).

11. Gyventojas atimdamas individualios veiklos ilgalaikio turto įsigijimo išlaidas turi teisę nesilaikyti [Pelno mokesčio įstatymo](#) 1 priedėlyje nustatytų nusidėvėjimo (amortizacijos) normatyvų, t. y. gali taikyti ir trumpesnius normatyvus nei numatyti [Pelno mokesčio įstatymo](#) 1 priedėlyje, jeigu tenkinamos visos šios sąlygos:

- įsigytas ilgalaikis turtas yra nenaudotas ir pagamintas ne anksčiau kaip prieš 2 metus (skaičiuojant nuo ilgalaikio turto naudojimo pradžios);

- įsigytas turtas gyventojas individualioje veikloje bus naudojamas ne trumpiau kaip 36 mėnesius;

- įsigytas ilgalaikis turtas yra priskirtinas [Pelno mokesčio įstatymo](#) 1 priedėlio ilgalaikio turto grupėms „mašinos ir įrengimai“, „įrenginiai (statiniai, gręžiniai ir kt.)“. Jeigu įsigytas ilgalaikis turtas priklauso grupėms „kompiuterinė technika ir ryšių priemonės (kompiuteriai, jų tinklai ir įranga)“, „programinė įranga“, „įsigytos teisės“, nesilaikyti [Pelno mokesčio įstatymo](#) 1 priedėlyje nustatytų nusidėvėjimo (amortizacijos) normatyvų galima tik tuo atveju, jeigu šis turtas būtinas kitam materialiajam turtui eksploatuoti.

12. Individualioje veikloje naudojamo ilgalaikio materialiojo turto (tiek nuosavybės teise valdomo, tiek pagal nuomos sutartį ar pagal panaudos sutartį, ar kitais pagrindais, nesusijusiais su nuosavybės teisės perleidimu) eksploatavimo ir remonto, kuris nepailgina turto naudingo tarnavimo laiko arba nepagerina jo naudingųjų savybių, išlaidos priskiriamos leidžiamais atskaitymams atsižvelgiant į tai, kokia atitinkamo turto (daikto) dalis naudojama individualioje veikloje. Turto faktinis naudojimas individualioje veikloje turi būti deklaruotas mokesčio administratoriui, t. y. turi

būti pateikta FR0457 forma ir joje nurodyta turto dalis (procentais) naudojama individualioje veikloje.

Kokia dalis turto bus priskirta individualiai veiklai, gyventojas atsižvelgdamas į tai, kiek faktiškai tą turtą naudoja individualios veiklos tikslais ir vadovaudamasis teisingumo bei protingumo kriterijais nusprendžia pats. Veiklai priskirta dalis gali būti nustatoma, pavyzdžiui, pagal tai, kiek laiko turtą naudoja asmeniniais tikslais ir kiek individualios veiklos arba pagal tai kokią turto ploto dalį gyventojas naudoja individualioje veikloje.

Jeigu turtas individualiai veiklai priskiriamas mažiau nei 100 procentų, tokiu atveju, individualiai veiklai priskirta dalis, atsižvelgiant į ilgalaikio turto grupę, negali būti didesnė negu:

Ilgalaikio turto grupė	Maksimali įsigijimo išlaidoms priskiriama ilgalaikio turto įsigijimo kainos dalis
Pastatai, patalpos, kiti statiniai	90 proc.
Mašinos ir įrengimai	90 proc.
Minkštasis inventorių (patalynė ir kt.), ūkinis inventorių (garso ir vaizdo aparatūra, mikrobangų krosnelės ir kt.), baldai	90 proc.
Kompiuterinė technika ir ryšių priemonės (kompiuteriai, jų tinklai ir įranga)	90 proc.
Krovininiai automobiliai, autobusai, laivai, lėktuvai, priekabos ir puspriekabės	90 proc.
Traktoriai, savaeigės ir žemės ūkio mašinos, žemės ūkio inventorių (akėčios, plūgai ir kt.)	90 proc.
Daugiamečiai sodiniai	90 proc.
Mobiliojo ryšio priemonės	50 proc.
Kitas ilgalaikis turtas	90 proc.

Pavyzdžiai

1. Tarkime, kad gyventojas pateiktoje mokesčių administratoriui FR0457 formoje nurodė, kad individualioje veikloje naudotų 60 procentų sandėlio (jo vertė 40 000 eurų). Visam sandėliui apšviesti, apšildyti jis per mokestinį laikotarpį išleido 5 000 eurų. Kadangi individualioje veikloje jis naudoja 60 procentų sandėlio, tai leidžiamoms atskaitymams bus galima priskirti 3 000 eurų (5000 eurų x 60%) sandėlio eksploatavimo išlaidų.

2. Tarkime, kad gyventojas savo gyvenamąsias patalpas įrengė kaip biurą ir 100 procentų naudoja jas kaip individualios veiklos turtą. VĮ Registrų centras ši patalpa įregistruota kaip gyvenamoji patalpa. Nors šios gyvenamosios patalpos įsigijimo išlaidos leidžiamoms atskaitymams nepriskiriamos, patalpų eksploatavimo išlaidos leidžiamoms atskaitymams priskiriamos. Gyvenamoji patalpa, kaip ilgalaikis materialus turtas, turėjo būti nurodytas pateiktoje mokesčių administratoriui FR0457 formoje, prieš pradėdant jį naudoti kaip individualios veiklos turtą.

13. Jei atliekamas nuosavybės teise valdomo (ar nuosavybėn įgyjamo turto, lizingo atveju) individualios veiklos ilgalaikio materialiojo turto, išskyrus gyvenamųjų pastatų ir patalpų arba lengvųjų automobilių, išskyrus tuos, kurie naudojami tik teikiant transporto arba vairavimo mokymo paslaugas ir (arba) nuomojami, remontas, kuris pailgina to turto naudingo tarnavimo laiką arba pagerina jo naudingąsias savybes, arba rekonstravimas, šio remonto arba rekonstravimo vertė yra didinama remontuoto arba rekonstruoto individualios veiklos ilgalaikio materialiojo turto įsigijimo kaina. Tai reiškia, kad tokio remonto ar rekonstravimo vertė kaip to turto įsigijimo kainos dalis priskiriama leidžiamiesiems atskaitymams bendra tvarka (žr. 18 str. 1 d. komentaro 10 punktą) per to turto nusidėvėjimo laikotarpį, kai tuo tarpu paprastojo remonto atveju, remonto išlaidos leidžiamiesiems atskaitymams priskiriamos tą mokestinį laikotarpį, kurį jos padarytos. Remonto, kuris pailgina turto naudingo tarnavimo laiką arba pagerina jo naudingąsias savybes, arba rekonstravimo vertė leidžiamiesiems atskaitymams priskiriama per likusį to remontuoto ar rekonstruoto turto nusidėvėjimo laikotarpį.

14. Jei atliekamas individualioje veikloje naudojamo nenuosavo ilgalaikio materialiojo turto (valdomo pagal nuomos sutartį, pagal panaudos sutartį ar kitais pagrindais, nesusijusiais su nuosavybės teisės perleidimu), išskyrus gyvenamųjų pastatų ir patalpų arba lengvųjų automobilių, išskyrus tuos, kurie naudojami tik teikiant transporto arba vairavimo mokymo paslaugas ir (arba) nuomojami, remontas, kuris pailgina turto naudingo tarnavimo laiką arba pagerina jo naudingąsias savybes, arba rekonstravimas, šių darbų sąnaudos (kai turtas individualioje veikloje naudojamas ne 100 proc. – turto dalies priskyrimą individualiai veiklai atitinkanti tokių sąnaudų dalis) atskaitomos iš individualios veiklos pajamų lygiomis dalimis per sutartyje numatytą to turto naudojimo individualioje veikloje laikotarpį pradedant nuo kito mėnesio po remonto ar rekonstravimo darbų užbaigimo dienos. Tais atvejais, kai sudaryta neterminuota sutartis minėtų darbų sąnaudos atskaitomos iš individualios veiklos pajamų per [Pelno mokesčio įstatymo](#) 1 priedėlyje atitinkamoms turto grupėms nustatytą laikotarpį, bet ne trumpesnę kaip 36 mėnesiai. Jeigu sutartis nutraukiama prieš terminą, likusi remonto arba rekonstravimo sąnaudų dalis, kuri dar nebuvo įtraukta į leidžiamus atskaitymus, negali būti atskaitoma iš individualios veiklos pajamų.

15. Gyvenamųjų pastatų ir patalpų bei lengvųjų automobilių, išskyrus tų, kurie naudojami tik teikiant transporto arba vairavimo mokymo paslaugas ir (arba) nuomojami, remonto, kuris pailgina turto naudingo tarnavimo laiką arba pagerina jo naudingąsias savybes, ir rekonstravimo išlaidos individualios veiklos leidžiamiesiems atskaitymams negali būti priskirtos per tokio turto nusidėvėjimo (amortizacijos) laikotarpį. Paminėtina, jog perleidus gyvenamąjį pastatą ar patalpą remonto, kuris pailgina minėto turto naudingo tarnavimo laiką arba pagerina jo naudingąsias savybes, ir rekonstravimo išlaidomis gali būti sumažintos šio turto perleidimo pajamos, [GPMĮ 19](#) straipsnyje nustatyta tvarka.

16. Jeigu gyventojas iki individualios veiklos įregistravimo įsigyja medžiagas, žaliavas, detales ar kitas prekes, kurias vėliau parduoda vykdydamas individualią veiklą, tai jis gali šių prekių įsigijimo kainą priskirti individualios veiklos leidžiamiesiems atskaitymams, jeigu turi šio straipsnio 8 ar 9 dalyse nustatytus reikalavimus atitinkančius įsigijimo dokumentus.

Iki individualios veiklos įregistravimo, tai pat ir įregistravus veiklą, įsigyto trumpalaikio turto (pavyzdžiui, įrankių ir pan., kurių nudėvėjimas nėra skaičiuojamas), kuris naudojamas pradėtoje individualioje veikloje, įsigijimo išlaidos leidžiamiesiems atskaitymams gali būti priskirtos, jeigu tas turtas nebuvo (nebus) naudojamas asmeniniais tikslais. Jei trumpalaikis turtas buvo (bus) naudojamas ir asmeniniais tikslais, tai tokio turto įsigijimo išlaidos, priskiriamos leidžiamiesiems atskaitymams, turėtų būti sumažintos ta dalimi (procentais), kuria turtas buvo (bus) naudojamas asmeniniais tikslais.

Pavyzdys

Tarkime, kad gyventojas 2017 m. vasario mėn. įsigyja neapdirbtos medienos. 2017 m. rugpjūčio mėn. įregistruoja baldų gamybos individualią veiklą, baldų gamybai naudoja anksčiau įsigytą neapdirbtą medieną, taip pat veikloje naudoja naujus įrankius įsigytus iki veiklos įregistravimo. Gyventojas 2017 m. gavęs pajamų iš vykdomos veiklos, galės leidžiamais atskaitymams priskirti neapdirbtos medienos įsigijimo kainą ar jos dalį (priklausomai nuo to kiek jos sunaudojo parduotiems baldams). Įrankių, kurių gyventojas nelaiko ilgalaikiu turtu, kadangi jų įsigijimo kaina yra mažesnė nei gyventojų nusistatyta, įsigijimo išlaidos gali būti priskirtos individualios veiklos leidžiamais atskaitymams.

17. Gyventojas norintis leidžiamais atskaitymams priskirti patirtas degalų (variklių benzino, dyzelinių degalų, suskystintų dujų) įsigijimo išlaidas, turi pagrįsti ne tik faktą, kad tokios išlaidos yra patirtos, o ir sunaudotų degalų kiekį individualios veiklos pajamų uždirbimui, t. y. gyventojas turi fiksuoti kokį kiekį degalų jis sunaudojo individualios veiklos tikslais. Tam tikslui gyventojas turėtų savo pasirinkta ir suprantama forma fiksuoti, individualioje veikloje naudojamos transporto priemonės panaudojimo individualios veiklos tikslais ir degalų suvartojimo duomenis. Automobilių degalų sunaudojimo normas gyventojas gali pasitvirtinti pats, atsižvelgdamas į gamintojo nurodytus transporto priemonės techninius duomenis.

Prie leidžiamų atskaitymų galima priskirti tik faktiškai nuvažiuotam (siejamam su pajamų uždirbimu) atstumui tenkantį sunaudotų degalų kiekį, neviršijantį norminio kiekio.

Traktorių ar kitų mašinų degalų sunaudojimo normas gyventojas gali pasitvirtinti pats, atsižvelgdamas į gamintojo nurodytus mašinų techninius duomenis ir / arba pagal faktinį degalų sunaudojimą.

18. Telefoninių pokalbių išlaidos nelaikomos telefono eksploatacinėmis išlaidomis, todėl gyventojas telefoninių pokalbių išlaidas gali priskirti leidžiamais atskaitymams ir tuo atveju, jeigu apie telefono priskyrimą individualiai veiklai nėra nustatyta tvarka pranešęs mokesčių administratoriui. Tačiau telefono numerio priskyrimas ir naudojimas individualioje veikloje, turėtų būti įformintas laisvos formos apskaitos dokumentu. Patirtų telefoninio ryšio paslaugų išlaidų dydis gali būti nustatomas pagal gyventojų nusistatytą dalį (procentais), atsižvelgiant į tai, kiek patirtos išlaidos susijusios su vykdoma individualia veikla.

19. Dėl ligų, traumų ar apsigimimų kritusių penimų auginimui ar reprodukcijai laikomų gyvūnų vertė gali būti priskiriama leidžiamais atskaitymams, kaip gyvūnų auginimo, reprodukcijos ar kitų žemės ūkio produkcijos gamybos procesų išlaidos, būtinos gyventojų pajamoms uždirbti. Tokių išlaidų pripažinimui prie apskaitos dokumentų, kuriais yra pagrįsti šie gyvūnų kritimai, turi būti veterinarijos gydytojų pasirašyti aktai ir nurodyti susirgimai, kurie galėjo būti gyvūno mirties priežastimi.

Gyventojų, besiverčiančių gyvulininkyste, dėl virusinių ligų arba užkrečiamų ligų patirti kritusių gyvūnų nuostoliai priskiriami leidžiamais atskaitymams tuo atveju, jeigu gyventojas turi dokumentus, patvirtinančius virusinės ar užkrečiamos ligos protrūkio faktą.

Gyvulinės kilmės žemės ūkio produkcijos, kuri yra netinkama realizavimui dėl gyvūnų ligos ar taikomo gydymo arba kurios realizavimas yra apribotas teisės aktais, savikaina priskiriama leidžiamais atskaitymams tuo atveju, jeigu yra patvirtinantys veterinarijos gydytojo pasirašyti aktai ir nurodyti susirgimai, kurie galėjo įtakoti pagamintos produkcijos kokybę, arba kiti gyvūnų

augintojams pagal Lietuvos Respublikos teisės aktus privalomi pildyti dokumentai, kuriuose fiksuojamas pagamintos produkcijos nuokrypio nuo nustatytos kokybės faktas.

Tačiau, jeigu gyvūnai yra apdrausti, ir įvykus draudiminių įvykiui yra gauta draudiminė išmoka, kuri pagal [GPMĮ 17](#) str. 1 d. 7 punktą yra laikoma neapmokestinamosiomis pajamomis, tai leidžiamiesiems atskaitymams bus pripažįstama tik draudiminę išmoką viršijanti kritusių gyvūnų vertė.

Gyventojų, kurie verčiasi augalininkyste, patirti nuostoliai dėl žuvusių pasėlių dėl gamtos jėgos (sausros, liūtys, vėjas, kruša, šalnų ir kt.) priskiriami leidžiamiesiems atskaitymams, jeigu yra gyventojo surašyti laisvos formos aktai, patvirtinantys gamtos jėgos sukeltų stichijų faktą ir įvertintas padarytos žalos dydis. Tačiau, jeigu pasėliai yra apdrausti, ir įvykus draudiminių įvykiui yra gauta draudiminė išmoka, kuri pagal [GPMĮ 17](#) str. 1 d. 7 punktą yra laikoma neapmokestinamosiomis pajamomis, tai leidžiamiesiems atskaitymams bus pripažįstama tik draudiminę išmoką viršijanti žuvusių pasėlių vertė (auginimo išlaidos).

20. Kitos išlaidos (reklamos, komandiruočių, stojamųjų narių įnašų ir narių mokesčių, palūkanų, natūralios netekties nuostolių), kurių priskyrimas leidžiamiesiems atskaitymams ribojamas, nurodytos Aprašo IV skyriuje.

21. Individualios veiklos leidžiamiesiems atskaitymams priskiriamos išlaidos apskaitomos taip pat, kaip ir pajamos, t. y. vadovaujantis Buhalterinės apskaitos taisyklėmis, patvirtintomis Lietuvos Respublikos finansų ministro 2003 m. vasario 17 d. įsakymu Nr. 1K-040.

GPMĮ 18 straipsnio 10¹ dalies apibendrintas paaiškinimas (komentaras):

10¹. Su pajamų, kurioms taikomas šio Įstatymo 6 straipsnio 9 dalyje nustatytas mokesčio tarifas, gavimu arba uždirbimu susiję leidžiami atskaitymai šio Įstatymo nustatyta tvarka atimami tik iš tokių pajamų.

Komentaras

1. 2026 m. ir vėlesniais mokestiniais laikotarpiais gyventojas, gavęs (uždirbęs) pajamų iš žemės ūkio veiklos ir tokioje veikloje naudojamo turto nuomos, pardavimo ar kitokio perleidimo nuosavybės pajamų, jeigu pagal šio Įstatymo nuostatas jos priskiriamos individualios veiklos pajamoms, leidžiamiesiems atskaitymams gali priskirti tik tokias išlaidas, kurios buvo patirtos šioms pajamos gauti (uždirbti).

Pavyzdys

Tarkime, kad gyventojas vykdo automobilių remonto individualią veiklą ir individualią žemės ūkio veiklą. Išlaidos patirtos gauti (uždirbti) pajamas iš automobilių remonto individualios veiklos, gali būti priskirtos tik šios veiklos leidžiamiesiems atskaitymams. O išlaidos patirtos gauti (uždirbti) pajamas iš individualios žemės ūkio veiklos, gali būti atimamos tik iš šių pajamų.

2. Kai gyventojas gauna (uždirba) pajamų iš žemės ūkio veiklos ir tokioje veikloje naudojamo turto nuomos, pardavimo ar kitokio perleidimo nuosavybės pajamų, jeigu pagal šio Įstatymo nuostatas jos priskiriamos individualios veiklos pajamoms, ir pajamų iš kitos individualios veiklos, tai jis gali pasirinkti skirtingus leidžiamų atskaitymų būdus.

Pavyzdys

Gyventojas vykdo elektrotechnikos remonto individualią veiklą ir individualią žemės ūkio veiklą. Gyventojas gali pasirinkti individualios žemės ūkio veiklos leidžiamais atskaitymais laikyti faktiškai patirtas išlaidas, o elektrotechnikos remonto individualios veiklos leidžiamais atskaitymais pripažinti sumą, lygią 30 procentų gautų (uždirbtų) elektrotechnikos remonto individualios veiklos pajamų.

3. Jei gyventojas turi vieną išlaidoms pagrįsti dokumentą, tai išlaidas tarp kitos individualios veiklos pajamų ir pajamų iš žemės ūkio veiklos ir tokioje veikloje naudojamo turto nuomos, pardavimo ar kitokio perleidimo nuosavybės pajamų, jeigu pagal šio Įstatymo nuostatas jos priskiriamos individualios veiklos pajamoms, jis paskirsto pats pagal faktines išlaidas arba paskirsto proporcingai pagal gautas (uždirbtas) pajamas.

GPMĮ 18¹ straipsnio 5 dalies apibendrintas paaiškinimas (komentaras):

5. Jeigu gyventojas verčiasi kelių skirtingų rūšių individualia veikla, iš veiklos, iš kurios uždirbtoms pajamoms taikomas šio Įstatymo 6 straipsnio 9 dalyje nustatytas pajamų mokesčio tarifas, susidarę mokestiniai nuostoliai gali būti dengiami tik tos veiklos pajamomis.

Komentaras

1. 2026 m. ir vėlesniais mokestiniais laikotarpiais į kitą mokestinį laikotarpį gali būti perkelti tik tos pačios individualios veiklos rūšies patirti mokestinio laikotarpio nuostoliai.

2. Kai gyventojas vykdo kelių skirtingų rūšių individualią veiklą, susidarę mokestiniai nuostoliai gali būti dengiami tik tos veiklos pajamomis (iš kurios uždirbtoms pajamoms taikomas šio Įstatymo 6 straipsnio 9 dalyje nustatytas pajamų mokesčio tarifas) dėl kurios tokie mokestinio laikotarpio nuostoliai susidarė.

Pavyzdžiai

1. Gyventojas, PVM mokėtojas, verčiasi kelių skirtingų rūšių individualia veikla ir visų veiklų pajamos pripažįstamos kaupimo apskaitos principu. Iš statybų individualios veiklos per mokestinį laikotarpį gavo 15 000 eurų pajamų ir faktiškai patyrė 17 000 eurų išlaidų (susidaro 2 000 eurų mokestinio laikotarpio nuostolių suma), iš individualios žemės ūkio veiklos gavo 10 000 eurų ir patyrė 8 000 eurų išlaidų (mokestinio laikotarpio nuostolių suma nesusidaro). Gyventojas susidariusią statybų individualios veiklos mokestinio laikotarpio nuostolių 2 000 eurų sumą gali perkelti į kitą mokestinį laikotarpį priskiriant patirtus nuostolius statybų individualios veiklos rūšiai.

2. Gyventojas, PVM mokėtojas, verčiasi individualia žemės ūkio veikla bei teikia konsultavimo paslaugas, pajamas pripažįsta kaupimo apskaitos principu. 2026 metais iš žemės ūkio veiklos apskaičiuotas 2 000 eurų nuostolis, o konsultavimo veiklos gauta apmokestinamųjų pajamų 5 000 eurų. Gyventojas susidariusią žemės ūkio veiklos mokestinio laikotarpio nuostolių 2 000 eurų sumą gali perkelti į kitą mokestinį laikotarpį priskiriant patirtus nuostolius tik žemės ūkio veiklai.

GPMĮ 18 straipsnio 1 dalies apibendrintas paaiškinimas (komentaras):

1. Nuolatinio Lietuvos gyventojų, kuris verčiasi individualia veikla, leidžiamais atskaitymais laikomos su per mokestinį laikotarpį faktiškai gautomis arba uždirbtomis individualios veiklos pajamomis susijusios nuolatinio Lietuvos gyventojų patirtos įprastinės šiai veiklai išlaidos, jeigu šiame straipsnyje nenustatyta kitaip. Nenuolatinio Lietuvos gyventojų, kuris verčiasi individualia veikla per nuolatinę bazę, leidžiamais atskaitymais laikomos su per mokestinį laikotarpį faktiškai gautomis arba uždirbtomis individualios veiklos pajamomis susijusios nenuolatinio Lietuvos gyventojų patirtos įprastinės šiai veiklai išlaidos, jeigu šiame straipsnyje nenustatyta kitaip.

Komentaras

1. Nuolatinis Lietuvos gyventojas (toliau – gyventojas) vykdomas individualią veiklą, gavęs arba uždirbęs pajamų iš šios veiklos, gali jas sumažinti leidžiamais atskaitymais, t. y. patirtomis išlaidomis, kurios yra susiję su tų pajamų gavimu arba uždirbimu.

Leidžiamais atskaitymais gali būti perparduodamų prekių, medžiagų, žaliavų, detalių ir kt. įsigijimo išlaidos, veikloje naudojamo turto nuomos, reklamos, palūkanų, įrankių įsigijimo, samdomų darbuotojų darbo užmokesčio išlaidos, socialinio draudimo įmokos, sveikatos draudimo įmokos, privalomos rinkliavos, mokesčiai ir kitos išlaidos, susijusios su individualios veiklos pajamomis.

Tai reiškia, kad leidžiamiems atskaitymams priskiriamos visos su individualios veiklos pajamomis susijusios patirtos įprastinės tai veiklai išlaidos, kurių atskaitymas iš pajamų nėra ribojamas arba draudžiamas pagal šio straipsnio nuostatas, ar kurių atskaitymui Nuolatinio Lietuvos gyventojų su individualios veiklos pajamų gavimu arba uždirbimu susijusių išlaidų priskyrimo leidžiamiems atskaitymams bei jų apskaičiavimo tvarkos apraše, patvirtintame Lietuvos Respublikos finansų ministro 2002 m. rugsėjo 25 d. įsakymu Nr. 303 (toliau – Aprašas) nenustatyta kitokių specialių taisyklių.

Pažymėtina, kad komentuojamoje dalyje bei Apraše nustatyta individualios veiklos išlaidų atskaitymo iš pajamų tvarka nuo 2010 m. taikoma tik jeigu gyventojas nesinaudoja šio straipsnio 12 dalyje numatyta galimybe atskaityti iš pajamų prekių ir paslaugų išlaidų sumas (žr. [GPMĮ 18](#) str. 12 dalies komentarą).

Atkreipiame dėmesį, kad gyventojas, vykdomas kelias skirtingų rūšių individualias veiklas, gavęs arba uždirbęs **individualios veiklos** pajamų, **išskyrus pajamas iš žemės ūkio veiklos ir tokioje veikloje naudojamo turto nuomos, pardavimo ar kitokio perleidimo nuosavybės pajamas, jeigu pagal šio Įstatymo nuostatas jos priskiriamos individualios veiklos pajamoms iš šių veiklų**, leidžiamais atskaitymais gali sumažinti pajamas faktiškai patirtomis išlaidomis arba pripažinti sumą, lygią 30 proc. gautų (uždirbtų) individualios veiklos pajamų, t. y. gyventojas pasirenka leidžiamais atskaitymais laikyti sumą lygią 30 proc. gautų (uždirbtų) individualios veiklos pajamų arba leidžiamais atskaitymais laikyti faktiškai patirtas išlaidas (pasirenkamas vienas leidžiamų atskaitymų priskyrimo būdas).

Pavyzdys

Gyventojas teikia transporto priemonių remonto ir apgyvendinimo paslaugas. Gyventojas pasirenka leidžiamais atskaitymais laikyti sumą lygią 30 proc. gautų (uždirbtų) individualios veiklos pajamų. Šis leidžiamų atskaitymų būdas taikomas abejoms individualioms veikloms rūšims, t. y. gyventojas negali pasirinkti leidžiamais atskaitymais laikyti ir faktiškai patirtas, vienos iš šių veiklų, išlaidas.

2026 metų ir vėlesniais mokestiniais laikotarpiais su individualios žemės ūkio veiklos pajamų ir tokioje veikloje naudojamo turto nuomos, pardavimo ar kitokio perleidimo nuosavybės pajamų, jeigu pagal šio Įstatymo nuostatas jos priskiriamos individualios veiklos pajamoms, gavimu ar uždirbimu susiję leidžiami atskaitymai gali būti atimami tik iš šių pajamų. Atitinkamai gyventojas, gavęs individualios veiklos pajamų bei žemės ūkio veiklos pajamų ir tokioje veikloje naudojamo turto nuomos, pardavimo ar kitokio perleidimo nuosavybės pajamų, jeigu pagal šio Įstatymo nuostatas jos priskiriamos individualios veiklos pajamoms, gali pasirinkti skirtingą leidžiamų atskaitymų būdą.

Pavyzdys

Gyventojas, PVM mokėtojas, uždirbo pajamų iš individualios žemės ūkio veiklos ir pajamų iš konsultavimo veiklos. Gyventojas gali pasirinkti individualios žemės ūkio veiklos leidžiamais atskaitymais laikyti faktiškai patirtas išlaidas, o konsultavimo veiklos leidžiamais atskaitymais laikyti pripažinti sumą, lygią 30 proc. gautų (uždirbtų) konsultavimo veiklos pajamų.

2. Apraše detalizuota leidžiamų atskaitymų sąvoka, pagal kurią, gyventojas, kuris verčiasi individualia veikla, leidžiamais atskaitymais laikomos su per mokestinį laikotarpį faktiškai gautomis, kai individualios veiklos pajamas gyventojas pripažįsta pinigų principu, arba uždirbtomis, jei gyventojas pagal [GPMĮ 8](#) straipsnio 5 dalį pajamas pripažįsta pagal kaupimo apskaitos principą (žr. [GPMĮ 8](#) str. komentarą), individualios veiklos pajamomis susijusios gyventojas patirtos įprastinės šiai veiklai išlaidos (išlaidų dalis, tenkanti per mokestinį laikotarpį gautoms (uždirbtoms) pajamoms), jeigu Apraše nenustatyta kitaip.

Jeigu su einamuoju mokestiniu laikotarpiu gautomis (uždirbtomis) pajamomis susijusios išlaidos, patirtos prieš tai buvusiu mokestiniu laikotarpiu, buvo panaudotos ne prekybos veikloje, kur galima nustatyti konkrečių parduotų prekių įsigijimo kainą, o gamybos veikloje, tai gyventojas einamojo mokestinio laikotarpio parduotų pagamintų produktų įsigijimo kainą, gali apsiskaičiuoti pagal faktiškai patirtas ir dokumentais pagrįstas išlaidas bei laisvos formos aktu įforminti pats, atsižvelgdamas į tai, kiek tos patirtos išlaidos yra susijusios su einamuoju mokestiniu laikotarpiu gautomis (uždirbtomis) pajamomis.

Pavyzdžiai

1. Tarkime, kad gyventojas per mokestinį laikotarpį pardavė 1000 vienetų kuprinių po 20 eurų, bendra suma 20 000 eurų. Šias kuprines jis įsigijo po 15 eurų, iš viso nusipirko 1500 vienetų. Kadangi pardavė 1 000 vienetų, tai ir išlaidoms gali priskirti 1000 vienetų įsigijimo kainą bendrai sumai 15 000 eurų. Kitą mokestinį laikotarpį pardavęs likusias kuprines, leidžiamais atskaitymams priskirs jų įsigijimo sumą.

2. Tarkime, kad 2027 m. ūkininkas, kuris registruotas PVM mokėtoju, apskaičiavo, kad prikulti vieną toną grūdų jam 2026 m. kainavo 300 eurų (sėkla, trąšos, herbicidai, degalai sėjai, laukų priežiūra ir derliaus nuėmimui). Visos išvardintos išlaidos yra pagrįstos dokumentais. Ūkininkas 2026 m. prikūlė 500 tonų grūdų, 100 tonų pardavė 2026 m. ir gavo 35000 eurų, 350 tonų pardavė 2027 m. ir gavo 140000 eurų, o likusias 50 tonų pasiliko savo reikmėms. Ūkininkas deklaruodamas 2027 m. pajamas iš 2027 m. gautų pajamų (140000 eurų) galės atimti 350 tonų grūdų savikainą, t. y. 105000 eurų (350 x 300).

3. Leidžiamų atskaitymų, susijusių su nenuolatinio Lietuvos gyventojų per nuolatinę bazę vykdomos individualios veiklos pajamų gavimu arba uždirbimu, pripažinimo ir jų apskaičiavimo tvarką nustato Nenuolatinio Lietuvos gyventojų su individualios veiklos per nuolatinę bazę pajamų gavimu arba uždirbimu susijusių išlaidų priskyrimo leidžiamais atskaitymams bei jų apskaičiavimo tvarkos aprašas, patvirtintas Lietuvos Respublikos finansų ministro 2002 m. rugsėjo 25 d. įsakymu Nr. 304.

Nenuolatinio Lietuvos gyventojų, kuris verčiasi individualia veikla per nuolatinę bazę, leidžiamais atskaitymais laikomi leidžiami atskaitymai, nustatyti nuolatiniam Lietuvos gyventojui, kuris verčiasi individualia veikla, jeigu Aprašas nenustato ko kita. Šie leidžiami atskaitymai apskaičiuojami ir atskaitomi iš per mokestinį laikotarpį faktiškai gautų arba uždirbtų per nuolatinę bazę vykdomos individualios veiklos pajamų ta pačia tvarka kaip ir nuolatinio Lietuvos gyventojų, kuris verčiasi individualia veikla.

4. Gyventojas gali ilgalaikio turto įsigijimo išlaidas (išskyrus šio straipsnio 3 dalyje išvardintą turtą; plačiau žr. šios dalies komentaro 11 punkte ir šio straipsnio 3 dalies komentarą) priskirti leidžiamais atskaitymams. Ilgalaikiu turtu laikomas toks gyventojui nuosavybės teise priklausantis arba gautas pagal pirkimo – pardavimo ar finansinės nuomos (lizingo) sutartį, kurioje numatytas nuosavybės teisės perėjimas, turtas ar jo dalis (toliau – turtas), kuris naudojamas gyventojų individualios veiklos pajamoms uždirbti (ekonominei naudai gauti) ilgiau kaip vienus metus ir kurio įsigijimo kaina yra ne mažesnė už gyventojų nusistatytą ir deklaruotą mokesčio administratoriui centrinio mokesčių administratoriaus nustatytą tvarką kainą.

5. Nėra tiksliai nustatyta, nuo kokios sumos turtas laikomas ilgalaikiu, nes jis šiai kategorijai priskiriamas atsižvelgiant ne tik į jo kainą, bet ir pobūdį bei naudojimo laiką. Todėl ilgalaikiam turtui priskiriamas toks turtas, kuris atitinka du kriterijus:

- turtas ilgiau kaip vienerius metus turi būti naudojamas gyventojų pajamoms uždirbti (ekonominei naudai gauti) ir

- turto kaina turi būti ne mažesnė už gyventojų kiekvienai turto grupei nusistatytą minimalią kainą.

Lietuvos Respublikos [pelno mokesčio įstatymo](#) 1 priedėlyje yra pateiktos ilgalaikio turto grupės. Gyventojas kiekvienai turto grupei nusistato minimalią kainą.

Gyventojas gali kiekvienai turto grupei arba visoms ilgalaikio turto grupėms nusistatyti vieną kainą atsižvelgdamas į tą ilgalaikio turto grupę, kuriai priskiriamų turto vienetų įsigijimo kaina yra mažiausia.

Pavyzdys

Tarkime, kad gyventojas nusistatė, kad kompiuterinė technika **bus priskiriama ilgalaikiam turtui** ~~prie ilgalaikio turto bus priskiriama~~ tada, kai veikloje bus naudojama ilgiau kaip vienerius metus ir jos kaina bus ne mažesnė nei 400 eurų. Įsigijęs kompiuterinę techniką už 200 eurų, prie ilgalaikio turto jos priskirti negalės, kadangi gyventojas įsigytais kompiuterinės technikos kaina mažesnė nei buvo nustatyta.

6. Gyventojas, prieš pradėdamas individualioje veikloje naudoti ilgalaikį turtą, mokesčių administratoriui turi pateikti Fizinio asmens pranešimo apie ilgalaikio turto ar jo dalies priskyrimą vykdomai individualiai ir / arba ekonominei veiklai FR0457 formą, patvirtintą Valstybinės mokesčių inspekcijos prie Lietuvos Respublikos finansų ministerijos viršininko 2002 m. gruodžio 24 d. įsakymu Nr. 372 (toliau – FR0457 forma). Jeigu gyventojas, prieš pradėdamas savo veikloje naudoti ilgalaikį materialųjį turtą ir nematerialųjį turtą, nepateikia FR0457 formos, tai jis to ilgalaikio turto įsigijimo, eksploatavimo, remonto ir rekonstravimo išlaidas individualios veiklos leidžiamais atskaitymams teisės aktuose nustatyta tvarka galės priskirti tik nuo to mėnesio, kurį FR0457 forma buvo pateikta.

Tam tikrais atvejais, išlaidų ir su šio turto eksploatacija susijusių išlaidų priskyrimas individualios veiklos išlaidoms nėra sietinas vien tik su turto deklaravimu FR0457 formoje. Pagrindinis reikalavimas yra faktinis turto naudojimas veiklos pajamoms gauti (uždirbti), kurį gali patvirtinti ne tik formos FR0457 pateikimas, bet ir kiti dokumentai, įrodantys, jog nurodytas turtas buvo naudojamas individualioje veikloje. Todėl, vadovaujantis Lietuvos Respublikos mokesčių administravimo įstatyme įtvirtintu turinio viršenybės prieš formą principu, jei gyventojas gali įrodyti, jog atitinkamas turtas buvo naudojamas individualioje veikloje, su šio turto naudojimu patirtos išlaidos gali būti laikomos leidžiamais atskaitymais nuo tada, kai minėtas turtas buvo faktiškai pradėtas naudoti veikloje.

7. Gyventojas leidžiamais atskaitymams gali priskirti individualios veiklos turto įsigijimo išlaidas (apskaičiuodamas to turto nusidėvėjimą (amortizaciją)), jei tas turtas (atitinkama dalis):

- priklauso gyventojui nuosavybės teise arba gautas pagal pirkimo – pardavimo ar finansinės nuomos (lizingo) sutartį, kurioje numatytas nuosavybės teisės perėjimas, ir
- faktiškai naudojamas individualioje veikloje, ir
- yra nurodytas mokesčių administratoriui pateiktoje FR0457 formoje, ir
- nepriskiriamas ilgalaikiam turtui, kurio įsigijimo išlaidos leidžiamais atskaitymams nepriskiriamos (žr. 18 str. 3 dalies komentarą).

Sutuoktinių bendrosios jungtinės nuosavybės teise turimo turto įsigijimo išlaidos vieno iš sutuoktinių individualios veiklos leidžiamais atskaitymams gali būti priskiriamos tik esant kito sutuoktinio sutikimui šį turtą valdyti, naudoti ir juo disponuoti kaip individualios veiklos turtu. Ankstesniame sakinyje minimo sutikimo turinys, forma, saugojimo ir pateikimo mokesčio administratoriui tvarka nustatyta FR0457 formos pildymo taisyklėse. Nesant minėto sutikimo, apskaičiuota ilgalaikio turto, naudojamo individualioje veikloje, įsigijimo kaina mažinama 50

procentų. Sutuoktinio sutikimas dėl bendrosios jungtinės nuosavybės teise turimo turto valdymo, naudojimo ir disponavimo juo kaip individualios veiklos turtu vieno iš sutuoktinių vykdomoje individualioje veikloje yra laisvos formos dokumentas, kuriame turi būti nurodyta dėl kokio turto šis sutikimas yra surašytas ir abiejų sutuoktinių rekvizitai (vardas, pavardė, parašas). Ankstesniame sakinyje minimas sutikimas turi būti saugomas kartu su kitais individualios veiklos apskaitos dokumentais pajamoms ir išlaidoms pagrįsti, teisės aktuose nustatytą laiką.

Pavyzdys

Tarkime, kad gyventojas 2027 metais ~~nustatyta tvarka įregistravęs~~ vykdė individualią veiklą ir joje naudojo presavimo stakles, priklausančias abiem sutuoktiniams kaip jungtinės nuosavybės turtas, kurių įsigijimo kaina yra 40 00 eurų, gyventojui priklausančias šlifavimo stakles, kurių įsigijimo kaina 15 00 eurų, bei sutuoktinei priklausančias drožimo stakles, kurių įsigijimo kaina 15 00 eurų.

Mokesčių administratoriui pateiktoje FR0457 formoje nurodyta, kad individualioje veikloje šlifavimo staklės naudojamos 70%, o drožimo ir presavimo staklės – 90%.

Drožimo staklių nusidėvėjimas negali būti priskirtas leidžiamiems atskaitymams, nes jos yra ne gyventojų, bet sutuoktinių nuosavybė. Leidžiamiems atskaitymams priskiriama šlifavimo staklių nusidėvėjimo dalis, atitinkanti naudojamą individualioje veikloje, t. y. 70%.

Leidžiamiems atskaitymams gali būti priskiriama visa presavimo staklių nusidėvėjimo dalis atitinkanti naudojamą individualioje veikloje, t. y. 90%, kadangi yra gyventojų sutuoktinių sutikimas šį turtą valdyti, naudoti ir juo disponuoti kaip individualios veiklos turtu. Jeigu šio sutikimo nebūtų, gyventojų individualios veiklos leidžiamiems atskaitymams galėtų būti priskiriama ne daugiau kaip 50% nustatyta tvarka apskaičiuotos presavimo staklių įsigijimo išlaidų sumos, šiuo atveju – ne daugiau 45%.

8. Jeigu paaiškėja, kad kuri nors individualios veiklos ilgalaikio turto įsigijimo kainos dalis nebus apmokėta, o ji kaip išlaidos buvo atskaityta iš gyventojų individualios veiklos pajamų, tai ta neapmokėta, tačiau atskaityta įsigijimo kainos dalimi didinamos gyventojų individualios veiklos pajamos tą mokestinį laikotarpį, kurį paaiškėjo, kad ji nebus apmokėta.

Pavyzdys

Tarkime, kad gyventojas 2018 m. sausio mėn. įsigijo kompiuterį už 2 000 eurų. Su pardavėju jis sudarė sutartį, kad už kompiuterį apmokės dalimis per 2 metus. Nors už kompiuterį visa suma nesumokėta, gyventojas įsigijimo išlaidoms galės priskirti 2000 eurų kompiuterio įsigijimo kainą. Pardavėjas 2019 metų pradžioje padarė gyventojui nuolaidą ir leido nesumokėti likusio 500 eurų. Jeigu gyventojas per tuos metus įsigijimo išlaidoms pagal nustatytą nusidėvėjimo normatyvą priskyrė 2 000 eurų, tai 2019 metais jis savo individualios veiklos pajamas turės didinti 500 eurų.

9. Ilgalaikio turto, išskyrus žemę ir turtą nurodytą šio straipsnio 3 dalies 1 – 4 punktuose, įsigijimo išlaidos gali būti atimamos iš individualios veiklos pajamų lygiomis dalimis per laikotarpį, ne trumpesnį nei tai turto grupei [Pelno mokesčio įstatymo](#) 1 priedėlyje nustatytas nusidėvėjimo (amortizacijos) normatyvas. Pelno mokesčio įstatymo 1 priedėlyje nustatytas nusidėvėjimo (amortizacijos) normatyvas pradedamas skaičiuoti nuo to mėnesio, kurį ilgalaikis turtas pradėtas naudoti individualioje veikloje.

Pažymėtina, kad ilgalaikis turtas, kuris yra registruojamas atitinkamo turto registre, tam tikrai ilgalaikio turto grupei, kaip numatyta [Pelno mokesčio įstatymo 18](#) straipsnio 2 dalyje, gali būti priskiriamas atsižvelgiant vien tik į tokio turto naudojimo paskirtį. Be to, [Pelno mokesčio įstatymo 1](#) priedėlyje nustatyti nusidėvėjimo (amortizacijos) normatyvai nustato trumpiausius galimus atitinkamo ilgalaikio turto nusidėvėjimo (amortizacijos) laikotarpius, todėl individualią veiklą vykdančys gyventojai gali pasirinkti ilgalaikį turtą nudėvėti (amortizuoti) ir per ilgesnį laiką. Ankstesniame sakinyje minima nuostata dėl ne trumpesnių nei [Pelno mokesčio įstatymo 1](#) priedėlyje nustatytų nusidėvėjimo (amortizacijos) normatyvų taip pat taikoma apskaičiuojant sąlyginį nusidėvėjimą (amortizaciją).

Sąlyginis nusidėvėjimas (amortizacija) skaičiuojamas pagal gyventojų nusistatytą nusidėvėjimo (amortizacijos) normatyvą, o likusi apskaičiuota ilgalaikio turto įsigijimo kaina (iš dokumentuose nurodytos kainos atėmus sąlyginį nusidėvėjimą (amortizaciją)) nudėvima (amortizuojama) per gyventojų nusistatytą laikotarpį, kuris gali būti sutrumpintas sąlyginio nusidėvėjimo trukme, tačiau likęs nusidėvėjimo (amortizacijos) laikotarpis negali būti trumpesnis nei atitinkamai turto grupei [Pelno mokesčio įstatymo 1](#) priedėlyje nustatytas nusidėvėjimo (amortizacijos) normatyvas.

Pavyzdžiai

1. Tarkime, kad gyventojas įsigijo ir pradėjo naudoti individualioje veikloje (t. y. pateikė mokesčių administratoriui FR0457 formą) sandėlį 2017 metų vasario mėn., o stakles 2017 metų rugsėjo mėn. Gyventojas sandėlio nusidėvėjimą skaičiuos nuo 2017 metų vasario 1 d., o staklių – nuo 2017 rugsėjo 1 dienos.

2. Tarkime, kad gyventojas 2017 metais savo individualiai veiklai priskyrė krovininį automobilį, kurį įsigijo 2015 metais. Gyventojas minėtam automobiliui nusistatė 12 metų nusidėvėjimo normatyvą. Gyventojas paskaičiuos sąlyginį to automobilio nusidėvėjimą už 2 metus (nuo 2015 iki 2017), o likusią įsigijimo išlaidų dalį nudėvės per 10 metų.

3. Tarkime, kad gyventojas 2017 metais savo individualiai veiklai priskyrė priekabą, kurią įsigijo 2010 metais. Gyventojas priekabai nusistatė 10 metų nusidėvėjimo normatyvą. Gyventojas paskaičiuos sąlyginį tos priekabos nusidėvėjimą už 7 metus (nuo 2010 iki 2017) ir likusią įsigijimo išlaidų dalį nudėvės per ne trumpesnę nei 4 metų terminą, kadangi [Pelno mokesčio įstatymo 1](#) priedėlyje nustatytas trumpiausias normatyvas priekaboms yra 4 metai.

10. Ilgalaikio turto įsigijimo išlaidomis laikoma turto įsigijimo kaina (su PVM, jei turto įsigijimo momentu gyventojas nėra PVM mokėtojas) neatsižvelgiant į jos faktinį apmokėjimą. Jeigu ilgalaikis turtas priskiriamas individualios veiklos turtui ne tuo pačiu mokestiniu laikotarpiu, kurį įsigytas, nustatant jo įsigijimo išlaidas, kurios gali būti atskaitomos iš pajamų, iš ilgalaikio turto įsigijimo dokumentuose, turinčiuose juridinę galią, nurodytos kainos atimama tos kainos dalis, atitinkanti to ilgalaikio turto sąlyginio nusidėvėjimo (amortizacijos) per laikotarpį nuo jo įsigijimo iki to mokestinio laikotarpio, kurį ilgalaikis turtas buvo deklaruotas kaip individualios veiklos turtas, sumą, kuri apskaičiuojama vadovaujantis [Pelno mokesčio įstatymo 18](#) straipsnio 11 dalies nuostatomis.

Leidžiamiems atskaitymams priskiriama įsigijimo išlaidų dalis apskaičiuojama koreguojant tam mokestiniam laikotarpiui tenkančią įsigijimo išlaidų dalį, apskaičiuotą pagal nusidėvėjimo (amortizacijos) normatyvus, pagal mėnesių skaičių, kurį tas turtas buvo mokestiniu laikotarpiu faktiškai naudojamas individualioje veikloje.

Pavyzdžiai

1. Tarkime, kad gyventojas, vykdamasis individualią veiklą, už 3 600 eurų 2016-02-20 įsigyja kompiuterį ir jį 2017-04-28 priskiria individualios veiklos turtui (100 proc.), mokesčių administratoriui pateikdamas FR0457 formą. Gyventojas pasirenka kompiuterio nusidėvėjimą skaičiuoti pagal [Pelno mokesčio įstatymo](#) 1 priedėlyje nustatytą Kompiuterinės technikos nusidėvėjimo normatyvą – 3 metus (36 mėnesius).

Kadangi kompiuteris pradėtas naudoti veikloje ne tą patį mokestinį laikotarpį, kada jis įsigytas, turi būti skaičiuojamas sąlyginis nusidėvėjimas. Pagal [Pelno mokesčio įstatymo](#) 18 straipsnio 11 dalies nuostatas, nusidėvėjimas pradedamas skaičiuoti nuo kito mėnesio pirmosios dienos po turto naudojimo (individualios veiklos atveju – įsigijimo) pradžios (šiuo atveju nuo 2016-03-01 iki mokestinio laikotarpio pabaigos, t. y. iki 2016-12-31). Sąlyginio nusidėvėjimo trukmė šio atveju yra 10 mėnesių (nuo kovo iki gruodžio mėn.), kas atitinka 1 000 eurų ($3600 / 36 \times 10$).

Vadinasi, gyventojas kompiuterio nusidėvėjimą turės skaičiuoti nuo 2 600 eurų ($3600 - 1000$) sumos, per nusidėvėjimo terminą, ne trumpesnę nei 3 metai. 2017 m. mokestinio laikotarpio leidžiamais atskaitymams gyventojas galės priskirti 650 eurų sumą, kuri apskaičiuojama taip: $2600 / 36 \times 9$.

2. Tarkime, kad gyventojas, PVM mokėtojas, 2017-01-01 individualios veiklos turtui (100 proc.), priskiria kombainą, kurį 2013-03-25 pirkė už 240 000 eurų (be PVM). 100 000 eurų įsigijimo kainos kompensavo Nacionalinė mokėjimų agentūra. Gyventojas nusistatytas kombaino nusidėvėjimo normatyvas – 10 metų.

Kadangi kombainas priskirtas veiklai ne tą patį mokestinį laikotarpį, kada jis įsigytas, turi būti skaičiuojamas sąlyginis nusidėvėjimas, be to įsigijimo kaina turi būti sumažinta gauta kompensacijos suma. Skaičiavimas: $[(240\,000 - 100\,000) / 10 / 12 \times 45 = 52\,500]$.

Vadinasi, gyventojas kombaino nusidėvėjimą skaičiuos nuo 87 500 eurų sumos ($240\,000 - 100\,000 - 52\,500$), per 6 metų terminą (10 (nusistatytas) – 4 (sąlyginis)).

11. Gyventojas atimdamas individualios veiklos ilgalaikio turto įsigijimo išlaidas turi teisę nesilaikyti [Pelno mokesčio įstatymo](#) 1 priedėlyje nustatytų nusidėvėjimo (amortizacijos) normatyvų, t. y. gali taikyti ir trumpesnius normatyvus nei numatyti [Pelno mokesčio įstatymo](#) 1 priedėlyje, jeigu tenkinamos visos šios sąlygos:

- įsigytas ilgalaikis turtas yra nenaudotas ir pagamintas ne anksčiau kaip prieš 2 metus (skaičiuojant nuo ilgalaikio turto naudojimo pradžios);

- įsigytas turtas gyventojas individualioje veikloje bus naudojamas ne trumpiau kaip 36 mėnesius;

- įsigytas ilgalaikis turtas yra priskirtinas [Pelno mokesčio įstatymo](#) 1 priedėlio ilgalaikio turto grupėms „mašinos ir įrenginiai“, „įrenginiai (statiniai, gręžiniai ir kt.)“. Jeigu įsigytas ilgalaikis turtas priklauso grupėms „kompiuterinė technika ir ryšių priemonės (kompiuteriai, jų tinklai ir įranga)“, „programinė įranga“, „įsigytos teisės“, nesilaikyti [Pelno mokesčio įstatymo](#) 1 priedėlyje nustatytų nusidėvėjimo (amortizacijos) normatyvų galima tik tuo atveju, jeigu šis turtas būtinas kitam materialiajam turtui eksploatuoti.

12. Individualioje veikloje naudojamo ilgalaikio materialiojo turto (tiek nuosavybės teise valdomo, tiek pagal nuomos sutartį ar pagal panaudos sutartį, ar kitais pagrindais, nesusijusiais su nuosavybės teisės perleidimu) eksploatavimo ir remonto, kuris nepailgina turto naudingo tarnavimo laiko arba nepagerina jo naudingųjų savybių, išlaidos priskiriamos leidžiamiems atskaitymams atsižvelgiant į tai, kokia atitinkamo turto (daikto) dalis naudojama individualioje veikloje. Turto faktinis naudojimas individualioje veikloje turi būti deklaruotas mokesčio administratoriui, t. y. turi būti pateikta FR0457 forma ir joje nurodyta turto dalis (procentais) naudojama individualioje veikloje.

Kokia dalis turto bus priskirta individualiai veiklai, gyventojas atsižvelgdamas į tai, kiek faktiškai tą turtą naudoja individualios veiklos tikslais ir vadovaudamasis teisingumo bei protingumo kriterijais nusprendžia pats. Veiklai priskirta dalis gali būti nustatoma, pavyzdžiui, pagal tai, kiek laiko turtą naudoja asmeniniais tikslais ir kiek individualios veiklos arba pagal tai kokią turto ploto dalį gyventojas naudoja individualioje veikloje.

Jeigu turtas individualiai veiklai priskiriamas mažiau nei 100 procentų, tokiu atveju, individualiai veiklai priskirta dalis, atsižvelgiant į ilgalaikio turto grupę, negali būti didesnė negu:

Ilgalaikio turto grupė	Maksimali įsigijimo išlaidoms priskiriama ilgalaikio turto įsigijimo kainos dalis
Pastatai, patalpos, kiti statiniai	90 proc.
Mašinos ir įrengimai	90 proc.
Minkštasis inventorių (patalynė ir kt.), ūkinis inventorių (garso ir vaizdo aparatūra, mikrobangų krosnelės ir kt.), baldai	90 proc.
Kompiuterinė technika ir ryšių priemonės (kompiuteriai, jų tinklai ir įranga)	90 proc.
Krovininiai automobiliai, autobusai, laivai, lėktuvai, priekabos ir puspriekabės	90 proc.
Traktoriai, savaeigės ir žemės ūkio mašinos, žemės ūkio inventorių (akėčios, plūgai ir kt.)	90 proc.
Daugiamečiai sodiniai	90 proc.
Mobiliojo ryšio priemonės	50 proc.
Kitas ilgalaikis turtas	90 proc.

Pavyzdžiai

1. Tarkime, kad gyventojas pateiktoje mokesčių administratoriui FR0457 formoje nurodė, kad individualioje veikloje naudos 60 procentų sandėlio (jo vertė 40 000 eurų). Visam sandėliui apšviesti, apšildyti jis per mokestinį laikotarpį išleido 5 000 eurų. Kadangi individualioje veikloje jis naudoja 60 procentų sandėlio, tai leidžiamiems atskaitymams bus galima priskirti 3 000 eurų (5000 eurų x 60%) sandėlio eksploatavimo išlaidų.

2. Tarkime, kad gyventojas savo gyvenamąsias patalpas įrengė kaip biurą ir 100 procentų naudoja jas kaip individualios veiklos turtą. VĮ Registrų centras ši patalpa įregistruota kaip gyvenamoji patalpa. Nors šios gyvenamosios patalpos įsigijimo išlaidos leidžiamiems atskaitymams nepriskiriamos, patalpų eksploatavimo išlaidos leidžiamiems atskaitymams priskiriamos. Gyvenamoji patalpa, kaip ilgalaikis materialus turtas, turėjo būti nurodytas pateiktoje mokesčių administratoriui FR0457 formoje, prieš pradėdant jį naudoti kaip individualios veiklos turtą.

13. Jei atliekamas nuosavybės teise valdomo (ar nuosavybėn įgyjamo turto, lizingo atveju) individualios veiklos ilgalaikio materialiojo turto, išskyrus gyvenamųjų pastatų ir patalpų arba lengvųjų automobilių, išskyrus tuos, kurie naudojami tik teikiant transporto arba vairavimo mokymo paslaugas ir (arba) nuomojami, remontas, kuris pailgina to turto naudingo tarnavimo laiką arba pagerina jo naudingąsias savybes, arba rekonstravimas, šio remonto arba rekonstravimo vertė yra didinama remontuoto arba rekonstruoto individualios veiklos ilgalaikio materialiojo turto įsigijimo kaina. Tai reiškia, kad tokio remonto ar rekonstravimo vertė kaip to turto įsigijimo kainos dalis priskiriama leidžiamiems atskaitymams bendra tvarka (žr. 18 str. 1 d. komentaro 10 punktą) per to turto nusidėvėjimo laikotarpį, kai tuo tarpu paprastojo remonto atveju, remonto išlaidos leidžiamiems atskaitymams priskiriamos tą mokestinį laikotarpį, kurį jos padarytos. Remonto, kuris pailgina turto naudingo tarnavimo laiką arba pagerina jo naudingąsias savybes, arba rekonstravimo vertė leidžiamiems atskaitymams priskiriama per likusį to remontuoto ar rekonstruoto turto nusidėvėjimo laikotarpį.

14. Jei atliekamas individualioje veikloje naudojamo nenuosavo ilgalaikio materialiojo turto (valdomo pagal nuomos sutartį, pagal panaudos sutartį ar kitais pagrindais, nesusijusiais su nuosavybės teisės perleidimu), išskyrus gyvenamųjų pastatų ir patalpų arba lengvųjų automobilių, išskyrus tuos, kurie naudojami tik teikiant transporto arba vairavimo mokymo paslaugas ir (arba) nuomojami, remontas, kuris pailgina turto naudingo tarnavimo laiką arba pagerina jo naudingąsias savybes, arba rekonstravimas, šių darbų sąnaudos (kai turtas individualioje veikloje naudojamas ne 100 proc. – turto dalies priskyrimą individualiai veiklai atitinkanti tokių sąnaudų dalis) atskaitomos iš individualios veiklos pajamų lygiomis dalimis per sutartyje numatytą to turto naudojimo individualioje veikloje laikotarpį pradedant nuo kito mėnesio po remonto ar rekonstravimo darbų užbaigimo dienos. Tais atvejais, kai sudaryta neterminuota sutartis minėtų darbų sąnaudos atskaitomos iš individualios veiklos pajamų per [Pelno mokesčio įstatymo](#) 1 priedėlyje atitinkamoms turto grupėms nustatytą laikotarpį, bet ne trumpesnę kaip 36 mėnesiai. Jeigu sutartis nutraukiama prieš terminą, likusi remonto arba rekonstravimo sąnaudų dalis, kuri dar nebuvo įtraukta į leidžiamus atskaitymus, negali būti atskaitoma iš individualios veiklos pajamų.

15. Gyvenamųjų pastatų ir patalpų bei lengvųjų automobilių, išskyrus tų, kurie naudojami tik teikiant transporto arba vairavimo mokymo paslaugas ir (arba) nuomojami, remonto, kuris pailgina turto naudingo tarnavimo laiką arba pagerina jo naudingąsias savybes, ir rekonstravimo išlaidos individualios veiklos leidžiamiems atskaitymams negali būti priskirtos per tokio turto nusidėvėjimo (amortizacijos) laikotarpį. Paminėtina, jog perleidus gyvenamąjį pastatą ar patalpą remonto, kuris pailgina minėto turto naudingo tarnavimo laiką arba pagerina jo naudingąsias savybes, ir

rekonstravimo išlaidomis gali būti sumažintos šio turto perleidimo pajamos, [GPMĮ 19](#) straipsnyje nustatyta tvarka.

16. Jeigu gyventojas iki individualios veiklos įregistravimo įsigyja medžiagas, žaliavas, detales ar kitas prekes, kurias vėliau parduoda vykdydamas individualią veiklą, tai jis gali šių prekių įsigijimo kainą priskirti individualios veiklos leidžiamiesiems atskaitymams, jeigu turi šio straipsnio 8 ar 9 dalyse nustatytus reikalavimus atitinkančius įsigijimo dokumentus.

Iki individualios veiklos įregistravimo, tai pat ir įregistravus veiklą, įsigyto trumpalaikio turto (pavyzdžiui, įrankių ir pan., kurių nudėvėjimas nėra skaičiuojamas), kuris naudojamas pradėtoje individualioje veikloje, įsigijimo išlaidos leidžiamiesiems atskaitymams gali būti priskirtos, jeigu tas turtas nebuvo (nebus) naudojamas asmeniniais tikslais. Jei trumpalaikis turtas buvo (bus) naudojamas ir asmeniniais tikslais, tai tokio turto įsigijimo išlaidos, priskiriamos leidžiamiesiems atskaitymams, turėtų būti sumažintos ta dalimi (procentais), kuria turtas buvo (bus) naudojamas asmeniniais tikslais.

Pavyzdys

Tarkime, kad gyventojas 2017 m. vasario mėn. įsigyja neapdirbtos medienos. 2017 m. rugpjūčio mėn. įregistruoja baldų gamybos individualią veiklą, baldų gamybai naudoja anksčiau įsigytą neapdirbtą medieną, taip pat veikloje naudoja naujus įrankius įsigytus iki veiklos įregistravimo. Gyventojas 2017 m. gavęs pajamų iš vykdomos veiklos, galės leidžiamiesiems atskaitymams priskirti neapdirbtos medienos įsigijimo kainą ar jos dalį (priklausomai nuo to kiek jos sunaudojo parduotiems baldams). Įrankių, kurių gyventojas nelaiko ilgalaikiu turtu, kadangi jų įsigijimo kaina yra mažesnė nei gyventojas nusistatytą, įsigijimo išlaidos gali būti priskirtos individualios veiklos leidžiamiesiems atskaitymams.

17. Gyventojas norintis leidžiamiesiems atskaitymams priskirti patirtas degalų (variklių benzino, dyzelinių degalų, suskystintų dujų) įsigijimo išlaidas, turi pagrįsti ne tik faktą, kad tokios išlaidos yra patirtos, o ir sunaudotų degalų kiekį individualios veiklos pajamų uždirbimui, t. y. gyventojas turi fiksuoti kokį kiekį degalų jis sunaudojo individualios veiklos tikslais. Tam tikslui gyventojas turėtų savo pasirinkta ir suprantama forma fiksuoti, individualioje veikloje naudojamos transporto priemonės panaudojimo individualios veiklos tikslais ir degalų suvartojimo duomenis. Automobilių degalų sunaudojimo normas gyventojas gali pasitvirtinti pats, atsižvelgdamas į gamintojo nurodytus transporto priemonės techninius duomenis.

Prie leidžiamų atskaitymų galima priskirti tik faktiškai nuvažiuotam (siejamam su pajamų uždirbimu) atstumui tenkantį sunaudotų degalų kiekį, neviršijantį norminio kiekio.

Traktorių ar kitų mašinų degalų sunaudojimo normas gyventojas gali pasitvirtinti pats, atsižvelgdamas į gamintojo nurodytus mašinų techninius duomenis ir / arba pagal faktinį degalų sunaudojimą.

18. Telefoninių pokalbių išlaidos nelaikomos telefono eksploatacinėmis išlaidomis, todėl gyventojas telefoninių pokalbių išlaidas gali priskirti leidžiamiesiems atskaitymams ir tuo atveju, jeigu apie telefono priskyrimą individualiai veiklai nėra nustatyta tvarka pranešęs mokesčių administratoriui. Tačiau telefono numerio priskyrimas ir naudojimas individualioje veikloje, turėtų būti įformintas laisvos formos apskaitos dokumentu. Patirtų telefoninio ryšio paslaugų išlaidų dydis gali būti nustatomos pagal gyventoją nusistatytą dalį (procentais), atsižvelgiant į tai, kiek patirtos išlaidos susijusios su vykdoma individualia veikla.

19. Dėl ligų, traumų ar apsigimimų kritusių penimų auginimui ar reprodukcijai laikomų gyvūnų vertė gali būti priskiriama leidžiamiesiems atskaitymams, kaip gyvūnų auginimo, reprodukcijos ar kitų žemės ūkio produkcijos gamybos procesų išlaidos, būtinos gyventojų pajamoms uždirbti. Tokių išlaidų pripažinimui prie apskaitos dokumentų, kuriais yra pagrįsti šie gyvūnų kritimai, turi būti veterinarijos gydytojų pasirašyti aktai ir nurodyti susirgimai, kurie galėjo būti gyvūno mirties priežastimi.

Gyventojų, besiverčiančių gyvulininkyste, dėl virusinių ligų arba užkrečiamų ligų patirti kritusių gyvūnų nuostoliai priskiriami leidžiamiesiems atskaitymams tuo atveju, jeigu gyventojas turi dokumentus, patvirtinančius virusinės ar užkrečiamos ligos protrūkio faktą.

Gyvulinės kilmės žemės ūkio produkcijos, kuri yra netinkama realizavimui dėl gyvūnų ligos ar taikomo gydymo arba kurios realizavimas yra apribotas teisės aktais, savikaina priskiriama leidžiamiesiems atskaitymams tuo atveju, jeigu yra patvirtinantys veterinarijos gydytojo pasirašyti aktai ir nurodyti susirgimai, kurie galėjo įtakoti pagamintos produkcijos kokybę, arba kiti gyvūnų augintojams pagal Lietuvos Respublikos teisės aktus privalomi pildyti dokumentai, kuriuose fiksuojamas pagamintos produkcijos nuokrypio nuo nustatytos kokybės faktas.

Tačiau, jeigu gyvūnai yra apdrausti, ir įvykus draudiminių įvykių yra gauta draudiminė išmoka, kuri pagal [GPMĮ 17](#) str. 1 d. 7 punktą yra laikoma neapmokestinamosiomis pajamomis, tai leidžiamiesiems atskaitymams bus pripažįstama tik draudiminę išmoką viršijanti kritusių gyvūnų vertė.

Gyventojų, kurie verčiasi augalininkyste, patirti nuostoliai dėl žuvusių pasėlių dėl gamtos jėgos (sausros, liūtys, vėjas, kruša, šalnų ir kt.) priskiriami leidžiamiesiems atskaitymams, jeigu yra gyventojų surašyti laisvos formos aktai, patvirtinantys gamtos jėgos sukeltų stichijų faktą ir įvertintas padarytos žalos dydis. Tačiau, jeigu pasėliai yra apdrausti, ir įvykus draudiminių įvykių yra gauta draudiminė išmoka, kuri pagal [GPMĮ 17](#) str. 1 d. 7 punktą yra laikoma neapmokestinamosiomis pajamomis, tai leidžiamiesiems atskaitymams bus pripažįstama tik draudiminę išmoką viršijanti žuvusių pasėlių vertė (auginimo išlaidos).

20. Kitos išlaidos (reklamos, komandiruočių, stojamųjų narių įnašų ir narių mokesčių, palūkanų, natūralios netekties nuostolių), kurių priskyrimas leidžiamiesiems atskaitymams ribojamas, nurodytos Aprašo IV skyriuje.

21. Individualios veiklos leidžiamiesiems atskaitymams priskiriamos išlaidos apskaitomos taip pat, kaip ir pajamos, t. y. vadovaujantis Buhalterinės apskaitos taisyklėmis, patvirtintomis Lietuvos Respublikos finansų ministro 2003 m. vasario 17 d. įsakymu Nr. 1K-040.

GPMĮ 18 straipsnio 10¹ dalies apibendrintas paaiškinimas (komentaras):

10¹. Su pajamų, kurioms taikomas šio Įstatymo 6 straipsnio 9 dalyje nustatytas mokesčio tarifas, gavimu arba uždirbimu susiję leidžiami atskaitymai šio Įstatymo nustatyta tvarka atimami tik iš tokių pajamų.

Komentaras

4. 2026 m. ir vėlesniais mokestiniais laikotarpiais gyventojas, gavęs (uždirbęs) pajamų iš žemės ūkio veiklos ir tokioje veikloje naudojamo turto nuomos, pardavimo ar kitokio perleidimo nuosavybės pajamų, jeigu pagal šio Įstatymo nuostatas jos priskiriamos

individualios veiklos pajamoms, leidžiamiems atskaitymams gali priskirti tik tokias išlaidas, kurios buvo patirtos šioms pajamoms gauti (uždirbti).

Pavyzdys

Tarkime, kad gyventojas vykdo automobilių remonto individualią veiklą ir individualią žemės ūkio veiklą. Išlaidos patirtos gauti (uždirbti) pajamas iš automobilių remonto individualios veiklos, gali būti priskirtos tik šios veiklos leidžiamiems atskaitymams. O išlaidos patirtos gauti (uždirbti) pajamas iš individualios žemės ūkio veiklos, gali būti atimamos tik iš šių pajamų.

5. Kai gyventojas gauna (uždirba) pajamų iš žemės ūkio veiklos ir tokioje veikloje naudojamo turto nuomos, pardavimo ar kitokio perleidimo nuosavybės pajamų, jeigu pagal šio Įstatymo nuostatas jos priskiriamos individualios veiklos pajamoms, ir pajamų iš kitos individualios veiklos, tai jis gali pasirinkti skirtingus leidžiamų atskaitymų būdus.

Pavyzdys

Gyventojas vykdo elektrotechnikos remonto individualią veiklą ir individualią žemės ūkio veiklą. Gyventojas gali pasirinkti individualios žemės ūkio veiklos leidžiamais atskaitymais laikyti faktiškai patirtas išlaidas, o elektrotechnikos remonto individualios veiklos leidžiamais atskaitymais pripažinti sumą, lygią 30 procentų gautų (uždirbtų) elektrotechnikos remonto individualios veiklos pajamų.

6. Jei gyventojas turi vieną išlaidoms pagrįsti dokumentą, tai išlaidas tarp kitos individualios veiklos pajamų ir pajamų iš žemės ūkio veiklos ir tokioje veikloje naudojamo turto nuomos, pardavimo ar kitokio perleidimo nuosavybės pajamų, jeigu pagal šio Įstatymo nuostatas jos priskiriamos individualios veiklos pajamoms, jis paskirsto pats pagal faktines išlaidas arba paskirsto proporcingai pagal gautas (uždirbtas) pajamas.

GPMĮ 18¹ straipsnio 5 dalies apibendrintas paaiškinimas (komentaras):

5. Jeigu gyventojas verčiasi kelių skirtingų rūšių individualia veikla, iš veiklos, iš kurios uždirbtoms pajamoms taikomas šio Įstatymo 6 straipsnio 9 dalyje nustatytas pajamų mokesčio tarifas, susidarę mokesčiai nuostoliai gali būti dengiami tik tos veiklos pajamomis.

Komentaras

3. 2026 m. ir vėlesniais mokesčiais laikotarpiais į kitą mokesčių laikotarpį gali būti perkeliama tik tos pačios individualios veiklos rūšies patirti mokesčio laikotarpio nuostoliai.

4. Kai gyventojas vykdo kelių skirtingų rūšių individualią veiklą, susidarę mokesčiai nuostoliai gali būti dengiami tik tos veiklos pajamomis (iš kurios uždirbtoms pajamoms taikomas šio Įstatymo 6 straipsnio 9 dalyje nustatytas pajamų mokesčio tarifas) dėl kurios tokie mokesčio laikotarpio nuostoliai susidarė.

Pavyzdžiai

3. Gyventojas, PVM mokėtojas, verčiasi kelių skirtingų rūšių individualia veikla ir visų veiklų pajamos pripažįstamos kaupimo apskaitos principu. Iš statybų individualios veiklos per mokestinį laikotarpį gavo 15 000 eurų pajamų ir faktiškai patyrė 17 000 eurų išlaidų (susidaro 2 000 eurų mokestinio laikotarpio nuostolių suma), iš individualios žemės ūkio veiklos gavo 10 000 eurų ir patyrė 8 000 eurų išlaidų (mokestinio laikotarpio nuostolių suma nesusidaro). Gyventojas susidariusią statybų individualios veiklos mokestinio laikotarpio nuostolių 2 000 eurų sumą gali perkelti į kitą mokestinį laikotarpį priskiriant patirtus nuostolius statybų individualios veiklos rūšiai.

4. Gyventojas, PVM mokėtojas, verčiasi individualia žemės ūkio veikla bei teikia konsultavimo paslaugas, pajamas pripažįsta kaupimo apskaitos principu. 2026 metais iš žemės ūkio veiklos apskaičiuotas 2 000 eurų nuostolis, o konsultavimo veiklos gauta apmokestinamųjų pajamų 5 000 eurų. Gyventojas susidariusią žemės ūkio veiklos mokestinio laikotarpio nuostolių 2 000 eurų sumą gali perkelti į kitą mokestinį laikotarpį priskiriant patirtus nuostolius tik žemės ūkio veiklai.